

Отож, значення ексгумації на сьогодні також є досить важливим, адже воно надає змогу перевірити достовірність раніше виконаних судово-медичних досліджень та інших дій слідчих при розслідуванні кримінальних проваджень. Враховуючи інформацію зазначену вище варто зробити висновок, що ексгумація є самостійною слідчою дією, процесуальний порядок здійснення якої має багато недоліків і потребує подальшого дослідження і редагування.

Список використаних джерел

1. Гетьман А. Науково-практичний коментар нового Кримінального процесуального кодексу України від 13.04.2012 № 4651-VI.. 2012.
2. Галаган В.І., Кулик М.І., Моргун Н.С., Терещенко Ю.В. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією, у кримінальному провадженні України: посібник. Київ, 2018. 113с.
3. Крігер А.Є. Ексгумація в системі слідчих дій: навч. посібник. Барнаул: БЮІ, 2014.94 с.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – Ст. 88
5. Кулик М.І. Процесуальний порядок і тактика ексгумації трупа у кримінальному судочинстві України (заматеріалами МВС України): дис. канд. юрид. наук. – К., 2011, с. 154-155. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mydisser.com/ru/catalog/view/6/349/9321.htm>.
6. Сисенко А.Р. Особливості проведення ексгумації при розслідуванні злочинів. Законодавстві і практика. 2015. No 1. С. 14-16.
7. Тагаєв М.М. Судова медицина: підручник / М.М. Тагаєв; за заг. ред. проф. О.М. Бандурки. - Х.: Факт, 2003. - С. 1172-1178.
8. Шейфер С.А. Слідчі дії. Система і процесуальна форма. М.:Видавництво «Юрлітінформ», 2001. 208 с.

Anna Majer

*Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Wydział Prawa i Administracji,
studentka III roku Prawa (Polska)*

IMPOSITION OF ISOLATION PENALTIES - THE PENITENTIARY SYSTEMS OF POLAND AND UKRAINE

WYKONYWANIE KAR IZOLACYJNYCH - SYSTEM PENITENCJARNY W POLSCE I NA UKRAINIE

Pojęcie systemu penitencjarnego jest niejednorodne, oznacza bowiem zarówno przepisy prawa penitencjarnego, wszelkie zasady oraz instytucje tym prawem przewidziane, ale również jest to określenie struktur organizacyjnych i kadrowych, które realizują metody oddziaływania na więźniów oraz osadzonych wobec, których orzeczono karę pozbawienia wolności [1]. Więzienie to instytucja wieloaspektowa stanowiąca element polityki kryminalnej państwa. Poza izolacją przestępców od społeczeństwa, spełnia też rolę resocjalizacyjną, bowiem ma zniechęcić osadzonych do kontynuacji działalności przestępczej po odbyciu wyroku [2, s. 669]. Analogiczne zadania ma realizować sama kara pozbawienia wolności. Cele kary pozbawienie wolności implikują ogólne dyrektywy prawa i polityki penitencjarnej. Istnienie właściwie działającego systemu penitencjarnego jest niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Zakres przedmiotowy regulujący problematykę penitencjarną jest obszerny – od prawa krajowego po regulacje międzynarodowe.

Zarówno system penitencjarny Polski, jak i Ukrainy przeszedł szereg gruntownych zmian. Najbardziej istotne przemiany dokonały się po upadku ZSRR. W Polsce nieco wcześniej, gdyż do zmiany systemowej doszło już w 1989 roku.

Biorąc pod uwagę funkcjonowanie systemu penitencyjnego w dobie komunizmu można wyodrębnić kilka okresów. Na Ukrainie wskazuje się następujące okresy charakteryzujące funkcjonowanie systemu więziennictwa:

- 1) penitencjarno-karny (lata 20-te XX wieku),
- 2) represyjno-karny (lata 30-50-te XX wieku) oraz
- 3) pracy naprawczej (lata 60-80- te XX wieku), który szczególnie rozwinął się w ostatniej dekadzie swego trwania. Kolejny etap przypisywany ukraińskiemu więziennictwu datuje się od momentu zdobycia przez Ukrainę w 1991 r. pełnej niepodległości oraz państwowości, kiedy to jego przemiany toczą się już w duchu poszanowania praw człowieka.

Natomiast proces przemian systemu penitencyjnego w Polsce można podzielić na pięć okresów:

- 1) okres II Rzeczypospolitej (1918-1939);
- 2) okres totalitaryzmu radzieckiego (od 1945 roku po 1956 rok);
- 3) okres tzw. «odwilży» (od 1956 roku po 1969 rok),
- 4) okres przejściowy (od 1970 roku po 1988 rok) i wreszcie
- 5) okres zasadniczej reformy (od 1989 roku), skoncentrowany na odbudowie państwowości oraz przystąpieniem do Unii Europejskiej [2].

System penitencyjny w Polsce

W Polsce głównymi aktami normatywnymi dotyczącymi więziennictwa jest Kodeks karny wykonawczy oraz Ustawa o Służbie Więziennej. Ponadto istnieje ponad 100 różnych aktów, które częściowo lub całościowo odnoszą się do problematyki systemów penitencyjnych. Obecna struktura systemu więziennictwa polskiego oparta jest na hierarchicznej konstrukcji paramilitarnej. Wiele współczesnych rozwiązań stanowi konsekwencję poprzednich aktów normatywnych, w szczególności Kodeksu karnego z 1932 r. i regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności z 1931 roku [3].

Po przemianie systemowej w 1989 roku dokonano zmian w warunkach socjalno-bytowych w placówkach odbywania kary pozbawienia wolności. Bodźcem do przemian były powszechnie uznawane wartości ogólnoludzkie wyrażone w dokumentach międzynarodowych, takich jak: Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, Reguły Minimalne, Europejskie Reguły Więzienne. [4] Kodeks karny wykonawczy z 1997 roku, obok przepisów regulujących samo wykonanie kary pozbawienia wolności, wprowadził również, podobnie jak poprzednie regulacje, szereg innych form i mechanizmów wykonywania kar (grzywna, kara ograniczenia wolności, pozbawienie praw publicznych, przepadek przedmiotów, naprawienie szkody, nawiązka i świadczenie pieniężne, podanie wyroku do publicznej wiadomości, środki zabezpieczające, wykonywanie tymczasowego aresztowania, odroczenie, zawieszenie i przerwa w wykonaniu kary pozbawienia wolności, warunki udzielania pomocy skazanym opuszczającym zakłady, pomoc postpenitencyjna, uczestnictwo społeczeństwa w wykonywaniu kary, część wojskową, z tym, że obecnie został położony znacznie większy nacisk na resocjalizację skazanych) [4, s. 675]. Istotnymi zmianami w zakresie regulacji ustawowych było określenie statusu skazanego, a szczególnie regulujące zakres praw i obowiązków osoby pozbawionej wolności. Kolejne zmiany w polskim systemie penitencyjnym zostały podyktowane wejściem Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku. W 2010 roku resort sprawiedliwości opracował reorganizację więziennictwa, powołującą tzw. oddziały penitencjarne przejmujące funkcje dotychczasowych działów penitencyjnych. Głównym celem była zmiana struktury oraz odstąpienie od powszechnej biurokratyzacji. Kolejna reforma miała miejsce w 2018 roku, w której skupiono się na rozbudowie systemu dozoru elektronicznego [5].

Głównym problemem polskiego systemu penitencyjnego jest spore wypełnienie zakładów karnych i aresztów śledczych, a także długi okres oczekiwania na możliwość odbycia kary pozbawienia wolności. W Polsce jest 87 zakładów karnych, 34 oddziały zewnętrzne zakładów karnych innego typu, co stanowi łącznie 81 725 miejsc. Na ten moment stan faktycznie osadzonych wynosi 71 936, co daje zaludnienie w granicach 88% [17]. W polskich więzieniach jest więc przestrzegane prawo minimum 3 m² w celi na osadzonego.

W Polsce zakłady karne są organizowane ze względu na typ, rodzaj oraz system wykonywania kary. Jednak główny punkt odniesienia stanowią typy zakładów, ponieważ to od nich zależy reżim izolacji, sposób organizacji oraz system zabezpieczeń. Wyróżnia się typ: otwarty, półotwarty i zamknięty. Zakład karne typu zamkniętego funkcjonuje w następujący sposób: cele mieszkalne mogą być otwarte w dzień na określonych zasadach, zatrudnienie skazanych poza zakładem karnym odbywa się w pełnym konwojowaniu, a skazani na terenie zakładu poruszają się w sposób zorganizowany i pod nadzorem, zajęcia sportowe, kulturowo-oświatowe i nauczanie odbywają się na terenie zakładu. Skazani mogą dysponować własną bielizną i obuwem. Półotwarty zakład karne charakteryzuje się: otwartymi celami w dzień, skazani mogą pracować, uczestniczyć w dokształcaniu, zajęciach terapeutycznych, sportowych, kulturalno-oświatowych, organizowanych poza zakładem karnym. Ponadto posiadają oni prawo do realizacji trzech widzeń w miesiącu, natomiast rozmowy telefoniczne i korespondencja mogą podlegać kontroli. W typie otwartym natomiast cele są otwarte całą dobę, osadzeni pracują poza zakładem karnym, często bez udziału konwojenta. Ich widzenia, korespondencja, rozmowy telefoniczne nie podlegają kontroli, mogą też oni korzystać z zajęć oświatowych i sportowych poza obrębem zakładu. W zakładach typu otwartego i półotwartego więźniowie mogą skorzystać z przepustek; jest to odpowiednio – 28 i 14 dni, nie częściej niż raz w miesiącu. [6] Zgodnie z zasadą wolnej progresji przewidzianej w art. 89 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego skazany, którego postawa i zachowanie za tym przemawia, może zostać przeniesiony z typu zamkniętego do półotwartego lub otwartego. Zasada ta przede wszystkim ma charakter uznaniowy i znajduje odstępstwa. Otóż skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności (ten rodzaj kary początkowo zawsze jest odbywana w zakładzie typu zamkniętego) można ich przenieść do zakładu typu półotwartego po odbyciu co najmniej 15 lat kary, a do zakładu otwartego po odbyciu co najmniej 20 lat. Co więcej, zgodnie z ustawowymi regulacjami, bezpośrednie przeniesienie z zakładu zamkniętego do otwartego, możliwe jest dopiero po odbyciu przez skazanego połowy tej części kary, po której mógłby się on ubiegać o warunkowe przedterminowe zwolnienie. Realizacją kary pozbawienia wolności przez skazanych zajmuje się Służba Więzienna, która została powołana w 2010 roku jako formacja uzbrojona i umundurowana. Funkcjonariusze stanowią najważniejszy element systemu więziennictwa, ich działalność polega głównie na utrzymaniu porządku w jednostkach penitencjarnych i współpracę z osadzonymi. Służba Więzienna to formacja apolityczna podlegała Ministrowi Sprawiedliwości. Struktura Służby Więziennej w sposób hierarchiczny, kształtuje się w następujący sposób:

- 1) Dyrektor Generalny Służby Więziennej, zwany dalej «Dyrektorem Generalnym»;
- 2) Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej, zwany dalej «dyrektorem okręgowym»;
- 3) Dyrektor Zakładu Karnego i Dyrektor Aresztu Śledczego;
- 4) Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, Komendant Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej i Komendant Ośrodka Doskonalenia Kadr Służby Więziennej.

Na najwyższym szczeblu jest Centralny zarząd Służby Więziennej, dalej mamy piętnaście Okręgowych Inspektoratów Służby Więziennej i na najniższym szczeblu znajdują się Zakłady Karne i Areszty Śledcze, których łącznie mamy 157 w całej Polsce [6].

Zadania Służby więziennej określa ustawa o Służbie Więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 roku oraz Kodeks karny wykonawczy. Do podstawowych zadań Służby Więziennej należy:

- 1) prowadzenie oddziaływań penitencjarnych i resocjalizacyjnych wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności, przede wszystkim przez organizowanie pracy sprzyjającej zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, nauczania, zajęć kulturalno-oświatowych, zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz specjalistycznych oddziaływań terapeutycznych;
- 2) wykonywanie tymczasowego aresztowania w sposób zabezpieczający prawidłowy tok postępowania karnego o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 3) zapewnienie osobom skazanym na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanym, a także osobom, wobec których są wykonywane kary pozbawienia wolności i środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności, przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków bytowych, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej;

- 4) humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności;
- 5) ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw lub przestępstw skarbowych osadzonymi w zakładach karnych i aresztach śledczych;
- 6) zapewnienie w zakładach karnych i aresztach śledczych porządku i bezpieczeństwa;
- 7) wykonywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tymczasowego aresztowania oraz kar pozbawienia wolności i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności jeżeli mają być wykonywane w zakładach karnych i funkcjonowanie systemu penitencyjnego w Polsce 681 i aresztach śledczych i jeżeli wynikają z realizacji orzeczenia wydanego przez właściwy organ;
- 8) współdziałanie z odpowiednimi formacjami innych państw oraz z organizacjami międzynarodowymi na podstawie umów i porozumień międzynarodowych [7].

System penitencyjny na Ukrainie

Wraz z upadkiem Związku Radzieckiego a uzyskaniem niepodległości przez Ukrainę w 1991 roku, rozpoczęto szereg przemian politycznych, w tym systemu poprawczego Ukrainy oraz systemu kryminalno-wychowawczego. W latach 1992-2000 na Ukrainie przyjęto 16 ustaw i 3 uchwały Rady Najwyższej Ukrainy, 11 dekretów Prezydenta Ukrainy oraz 15 dekretów Gabinetu Rady Ministrów Ukrainy, mających na celu implikację zasady humanitaryzmu do ustawodawstwa krajowego. Jednocześnie skupiono się na usprawnieniu działalności organów i instytucji systemu wykonawczego i wzmocnienia rządów prawa w zakresie wykonywania kar kryminalnych. Ustawą z dnia 17 czerwca 1992 roku została zniesiona kara śmierci, co zagwarantował również Kryminalny Kodeks z 2001 roku [2, s. 127]. Odpowiednikiem tej ustawy w prawie polskim jest Kodeks karny. Ukraińska nazwa kodeksu pochodzi od łacińskiego sformułowania *crimen*, tłumaczonego jako «przestępstwo». Dlatego też nazwę tę należałoby przetłumaczyć dosłownie jako *Kodeks o przestępstwach*. Ukraińska literatura prawnicza posługuje się również nazwą *Ustawa o odpowiedzialności karnej*. [8] Powyższa regulacja była swoistą bazą dla opracowania Kodeksu karnego wykonawczego i Kodeksu postępowania karnego. W 2004 roku wszedł w życie Kodeks karno-wykonawczy Ukrainy, który zastąpił obowiązujący Kodeks Pracy poprawczej UkrSRR. Ustawodawstwo Ukrainy przewiduje obecnie 12 rodzajów kar kryminalnych. Ze względu na procedurę (sposób) wymierzania, wszystkie kary podzielono w art. 52 Kodeksu karnego Ukrainy na trzy grupy: zasadnicze (§ 1), dodatkowe (§ 2) oraz kary, które można wymierzać zarówno, jako zasadnicze, jak i dodatkowe (§ 3). O wyborze kary decyduje przede wszystkim wiek sprawcy, determinuje on również wysokość orzeczonej kary w stosunku do niego. Stosownie do treści art. 52 § 1 Kodeksu karnego Ukrainy do grupy kar zasadniczych należą: prace społeczne, prace poprawcze, ograniczenia służbowe dla żołnierzy, areszt, ograniczenie wolności, umieszczenie żołnierza w batalionie dyscyplinarnym, pozbawienie wolności na czas określony, kara dożywotniego pozbawienia wolności. Podstawowe, a jednocześnie najczęściej orzekane środki resocjalizacji to praca społeczno-wychowawcza, edukacja i oddziaływania społeczne. Wszelkiego rodzaju środki orzekane względem sprawców są determinowane przez rodzaj zagrożenia karnego przewidzianego za dane przestępstwo, ale też brane pod uwagę są właściwości osobowe skazanego, rodzaj i stopień niebezpieczeństwa społecznego, motywacja oraz prognoza kryminologiczna przestępcy w czasie odbywania kary [9].

Po przemianach na przełomie 1990/1991 reformie więziennictwa nadano trzy główne kierunki przemian:

1. humanizacja ustawodawstwa w zakresie w stosowania i wykonywania kary;
2. poprawa warunków bytowych i socjalnych w więzieniach;
3. poprawa warunków i jakości pracy personelu organów i instytucji penitencyjnych.

Dnia 22 kwietnia 1998 r. dekretem № 344 Prezydenta Ukrainy Leonida Kuczmy utworzono Państwowy Departament Ukrainy Wykonania Kary jako centralny organ władzy wykonawczej. W 2010 roku utworzono Państwową Służbę Penitencyjną Ukrainy, która została podporządkowana Departamentowi Wykonywania Kary [10]. Z dniem 18 maja 2016 roku Departament został zlikwidowany, zaś wspomniana Państwowa Służba Penitencyjna została przekazana pod kontrolę Ministerstwa

Sprawiedliwości. [2, s. 128] W 2017 roku dokonano gruntownych przemian w systemie penitencjarnym Ukrainy. Rada Gabinetowa podjęła decyzję o utworzeniu Państwowej Służby Kryminalnej. Formacja ta rozpoczęła działania z początkiem roku 2018 [11]. Postępująca reforma ukraińskiego systemu penitencjarnego sprzyja nawiązywaniu współpracy o charakterze międzynarodowym. Dnia 12 maja 2011 roku zawarto umowy o współpracy między Państwową Służbą Penitencjarną Ukrainy i Generalną Dyrekcją Służby Więziennej Rzeczypospolitej Polskiej. Współpraca międzynarodowa ma szczególne znaczenie w funkcjonowaniu Służby Więziennej i stanowi czynnik wpływający na jej rozwój oraz doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy i pracowników. Współpraca odbywa się zarówno na poziomie centralnym, jak i międzyterytorialnym. Głównie koncentruje się na wymianie doświadczeń, wzbogacania form oddziaływań wychowawczych, stosowanych w innych systemach penitencjarnych, ich doskonalenia i zróżnicowania wobec różnych kategorii osób pozbawionych wolności, doskonalenia opieki psychologicznej nad osobami pozbawionymi wolności [12]. Kolejne porozumienie zostało zawarte w 2016 roku. Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu – płk Danuta Kalaman podpisała porozumienie o współpracy z generałem – majorem dr. hab. Yevgenem Barashem, kierownikiem Instytutu Służby Więziennej Ukrainy. Głównym celem porozumienia jest współdziałanie w zakresie zadań związanych z optymalizacją i efektywnością kształcenia oraz doskonalenie kadry penitencjarnej [13]. W administracji Państwowej Służby Penitencjarnej Ukrainy dział 148 instytucji i 589 podziałów inspekcji wykonawczej. W zakładach karnych i aresztach śledczych przebywa ok. 62 749 osób. Za sprawne działania Państwowej Służby Penitencjarnej Ukrainy odpowiada 37,7 tys. pracowników [14].

W 2015 roku weszła w życie Ustawa regulująca działalność kapelanów w placówkach Państwowej Służby Więziennej. Warto w tym kontekście wspomnieć, że 13 października 2015 roku odbyło się pierwsze spotkanie Rady Duszpasterskiej w Ministerstwie Sprawiedliwości Ukrainy. Duszpasterska Rada Opieki Religijnej w systemie penitencjarnym Ukrainy jest przedstawicielskim organem doradczym działającym w ramach Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy [15]. W Polsce 1 września 1987 roku Episkopat Polski ustanowił Urząd Naczelnego Kapelana Więziennictwa, a osadzonym zapewniono prawo do wykonywania praktyk religijnych, co zostało zagwarantowane również w regulacji kodeksowej z 1997 roku. W zakładach karnych, obok psychologów i pedagogów, pojawili się właśnie kapelani [16].

Podsumowanie

Służba Więzienna, jako instytucja funkcjonująca w poprzednim systemie politycznym, pozostawała przez wiele lat zamknięta nie tylko dla przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości instytucji zagranicznych, ale przede wszystkim pozostawała w izolacji od własnego społeczeństwa. Transformacja systemowa państwa po 1989 roku spowodowała m.in. otwieranie się więziennictwa na współpracę międzynarodową, a tym samym implikację ogólnoswiatowych norm z zakresu praw człowieka. Szczątkowo dotąd prowadzona współpraca zagraniczna, podobnie jak inne obszary działalności Służby Więziennej, zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie, zaczęła rozwijać się dynamiczniej i szerzej. Obecnie Ukraina stoi w obliczu kluczowych reform politycznych, które niewątpliwie odgrywają istotną rolę dla systemu kraju w tym, systemie penitencjarnego i sądowego. Współpraca z Centralnym Ośrodkiem Szkolenia Służby Więziennej w Polsce zakłada udzielenie merytorycznego wsparcia w ramach planowanych zmian poprzez przybliżenie europejskich standardów wykonania kary pozbawienia wolności oraz programów szkolenia funkcjonariuszy polskiej Służby Więziennej.

Bibliografia

1. J. Śliwowski, *Prawo i polityka penitencjarna*, Toruń 1978.
2. L. Krupnyk, *Więziennictwo w Polsce i Ukrainie: od dziedzictwa totalitarnego do współczesnego europejskiego systemu penitencjarnego* «Resocjalizacja Polska» 2018, nr 15.
3. J. Kołodziej, *Geneza i funkcjonowanie systemu penitencjarnego w Polsce*, [w:] <http://m.wspia.eu/file/20302/63-kołodziej+jakub.pdf> (dostęp: 24.04.2020).
4. M. Adamczyk, *Systemy penitencjarne w Polsce. Współczesne problemy oraz możliwości reformacyjne*, «Horyzonty bezpieczeństwa» 2015, nr 1 (1).

5. K. Dubiel, *Krótką historią resocjalizacji penitencjarnej*, [w:] *Resocjalizacyjne programy penitencjarne realizowane przez Służbę Więzienną w Polsce*, red. M. Marczak, Kraków 2009.
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 523).
7. Ustawa z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więzienniej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1427).
8. K. Litwin, *Prawo karne Ukrainy – system i rodzaje kar*, [w:] <http://www.litwin.rzeszow.pl/katarzyna-litwin-prawo-karne-ukrainy-system-i-rodzaje-kar/> (dostęp: 27.04.2020).
9. Ustawa z dnia 5 kwietnia 2001 r. Kodeks Karny Ukrainy, [w:] <http://robocza.iei.org.pl/index.php?c=RoleBook&a=show&id=19&p=9> (dostęp: 27.04.2020).
10. *Право України – Юридичний журнал Міністерства юстиції України*, red. А.Д. Святоцкий, 2007, № 8.
11. <https://www.infosecurity24.pl/pelzajaca-reforma-nowa-policja-ukrainy-analiza> (dostęp: 28.04.2020)
12. <https://sw.gov.pl/strona/wspolpraca-miedzynarodowa> (dostęp: 28.04.2020).
13. <https://www.sw.gov.pl/aktualnosc/Porozumienie-o-wspolpracy-z-Ukraina-01> (dostęp: 28.04.2020).
<http://prison-pastoral.blogspot.com/2016/09/1-2016.html> (dostęp: 28.04.2020).
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/419-19> (dostęp: 28.04.2020).
14. K. Pierzchała, *Resocjalizacyjna rola kapelana więziennego w polskim systemie penitencjarnym*, Toruń 2012.
15. Informacja o zaludnieniu jednostek penitencjarnych, [w:] <https://sw.gov.pl/assets/53/03/16/43c7c6ac5fb7bf0be30c34b910cfe17681f5b572.pdf> (dostęp: 24.04.2020).

* * *

The aim of this article is to present the ways in which isolation penalties are imposed in the Polish and Ukrainian penitentiary systems. Currently both in Poland and Ukraine imprisonment is the highest possible grade of penalty. The Prison Service, as an institution present in the previous political system, for many years not only remained closed for foreign institutions' representatives but also stayed in isolation from its own society. The political transformation of 1989 caused, inter alia, opening the penitentiary system to international cooperation and thereby implementing worldwide human rights' standards. The minute - until that point - extent to which international cooperation had been implemented, among other areas of the Prison Service's activities, both in Poland and Ukraine, began to develop more dynamically and broaden.

After the political shifts of 1989 the Polish penitentiary system was thoroughly reformed. The legislative goal was to meet the international human rights' standards. The penitentiary system reforms began with improvements to the social and living conditions in prisons. As far as the executive criminal law, regulations were made to implement the basic rights and liberties warranted by the Constitution of the Republic of Poland. Moreover, the aim was not only for the convicted to serve the ruled sentence but also to provide them with an effective educational and rehabilitative systems. Implementation of said goals was entrusted to the Prison Service and the prison chaplains.

In Ukraine a similar direction has been taken with the penitentiary system reforms after 1991. The focus was to humanize legislation in ruling and dealing a penalty, improve the social and living conditions in prisons and to improve the working conditions as well as the quality of work of the penitentiary institutions' personnel.

Poland and Ukraine, as countries affected by the period of communist system, underwent numerous thorough legislative and political reforms. In order to improve their penitentiary systems' reforms the countries have begun a cooperative effort in 2011. Currently Ukraine is facing a number of key political reforms which undoubtedly play an important role in a country's penitentiary and judicial systems. The cooperation with the Central Prison Service Training Centre in Poland aims to provide meritorical support in the planned reforms by educating in the European standards of imposing prison sentences as well as the Polish Prison Service's staff training programs.